

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrta leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravništvo "Slov. Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušča do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprete reklamacije so poštne proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

37. številka.

Maribor, dne 15. septembra 1927.

61. letnik.

SIJAJNA ZMAGA SLS.

Slovensko ljudstvo na znamenit način premagalo laž in zlobo.

Nemški železni kancelar Bismarck je rekel, da se nikdar toliko ne laže, kakor med vojno, po lovu in pred volitvami. Kako in koliko se je lagalo med svetovno vojno, je splošno znano. Uradna poročila generalnega štaba ali velikega vojnega stana so bila mojstrska dela za prikrivanje resnice in za oznanjevanje neresnice. Lovske laži so nekaj tako običajnega in skoro vsakdanjega, da se ne nazivajo s pravim imenom, marveč da se jih blagorečeno imenuje — lovsko latinščino.

Vse te in slične laži pa nadkriljujejo volilne laži. Te laži tvorijo o volitvah posebni mrčes, ki volilce hujše nadleguje, nego uši, bolhe, stenice in slične živalice.

O sedanjih volitvah v narodno skupščino je tega mrčesa bilo toliko, da je bila nevarnost, da bi potemnelo solnce resnice in pravice. Tako je bilo v celi državi, zlasti pa še v Sloveniji. Naši ožji domovini pripada to ne posebno lepe in častno prvenstvo, da se je pri nas produciralo največ tega volilnega mrčesa. Samostalna demokratska, Radičevska in socialistična stranka so s tiskom in z živo besedo raztrosile med slovenske volilce toliko laži, da jih je bila cela grmada, ki je s svojim smradom zastrupljala ozračje naše javnosti.

Volilci Slovenske ljudske stranke so bili izpostavljeni kar celi plohi tega mrčesa. Vse, karkoli so naši nasprotniki pisali in govorili o SLS, o njenih načelih in delih, vse je bilo prešinjeno in prepojeno zavijanja, laži, obrekovanja, zasmehovanja, natoleevanja in hujskanja. Sirote-volilci so morali dopuščati, da jim je ta smrdljivi mrčes brenčal okoli ušes, ko so se pokazali v javnosti, da se jim je proti njihovi volji v papirnatih obliki vsiljeval v njihove luže. Otresali so se ga, kolikor so le mogli. Najboljše orožje zoper njega pa so bile volilne kroglice, ki so jih na dan volitve oddali v skrinjice SLS. S tem so smrdljivi mrčes zmagovalito odbili od sebe.

Čast slovenskemu ljudstvu, da ni šlo na limanice lažnjivcem in hujskačem! Čast našemu narodu, da zna tako dobro razlikovati resnico od laži, pravico od krivice, poštenost od hudobije ter da je pri volitvah potegnil tako ostro mejo črto proti zastopnikom tistih strank, ki jim je laž prešla v kri, kojim krivica polni srce ter hudobija prešinja vse njihovo delovanje. Naš narod je s tem dokazal ne samo, da je na visoki stopnji izobrazbe, marveč tudi, da je nepokvarjenega srca in zdravega duha ter tako sposoben za lepo bodočnost.

Slovensko ljudstvo je pri teh volitvah zopet z največjo odločnostjo odklonilo in zavrglo lažnjivo svobodomiselnost v vseh oblikah, v katerih se mu je vsiljevalo: v gosposki obleki kapitalistično-bankarske samostalne-demokratske stranke, v lažnjivi obleki Radičeve stranke in v rdečkasti uniformi brezverske in protikršćanske socialistične stranke. Kljub temu, da velika volilna okrožja v Sloveniji podpirajo male stranke veliko bolj nego manjša okrožja v drugih delih države, so stranke gosposkega, kmetskega in delavskega protikršćanskega laži-svobodomiselnosti popolnoma propadle. Letošnje volitve so nov, jasen in glasen dokaz za to, da je slovensko ljudstvo preveč razumno in izobraženo, da bi se dalo splahiti s strašilom klerikalizma, s katerim je laži-svobodomiselnost hotelo ustrahovati duhove ter jih zapeljati v svoj tabor.

Volitve preteklo nedeljo so bile sijajna manifestacija za SLS, za njen program in njene voditelje. Slovensko naše ljudstvo je zopet z ogromno večino odobrilo program naše stranke, potrdilo njeno delovanje ter izrazilo njenim voditeljem na veličasten način zaupanje. Od nedeljskih volitev je Slovenija v taboru SLS še bolj nego poprej. Nad Slovenijo veje zmagovita zastava Slov. ljudske stranke.

Volilcem SLS!

Volilna bitka je dokončana, zmaga pridobljena. Slovenska ljudska stranka je izvojevala znamenito zmago. Nismo samo ohranili števila glasov, ki smo jih dobili pri volitvah v narodno skupščino l. 1925, marveč je število za našo stranko oddanih volilnih kroglic narastlo. Pridobili smo eden mandat. Od petnajst poslaniških mandatov v volilnem okrožju Maribor-Celje je dobila naša stranka dvanajst. To je zmaga, ki vzbuja občudovanje in spoštovanje. Spoštovanje Vam, vrli slovenski možje in mladeniči! Stali ste kakor skala, ki so se v njo zaganjali valovi laži, zavijanja, natoleevanja in obrekovanja. Brez upliva na Vas ter brez učinka je ostala ta umazana povodenj. Slovenski ljudski stranki ste ohranili zvestobo ter skazali zaupanje s pomnoženim številom glasov.

Volilei! Za zaupanje, ki ste ga na tako veličasten način skazali naši stranki, hvala Vam! Obljubljamo, da bomo izvoljeni poslanci vztrajali tako, kakor Vi v volilni borbi, v delu za pravice slovenskega naroda in za dobrobit vseh stanov slovenskega ljudstva.

Maribor, 12. septembra 1927.

Dr. Anton Korošec,

Andrej Bedjanič, Stefan Falež, Dr. Andrej Gosar, Dr. Jakob Hodžar, Dr. Josip Hohnjec, Ivan Jerič, Josip Klekl, Vlado Pušenjak, Ivan Vesenjaj, Jakob Vrečko, Franž Žebot.

Dr. Guthi Loma:

GRBAVEC.

Detektivski roman. — Iz madžarščine prevedel F. Kolenc.

(Dalje.)

— Kam mislite! Vršil sem le dolžnost. Človek, kakor sem jaz, mora storiti, kar mu ukažejo.

— Ste že našli morilca?

— Še vedno v kalnem ribarimo. Bojim se, zelo bojim, da bo izsledovanje brezuspešno. Glejte, glejte! Nekaj sem vas hotel vprašati, pa sem pozabil. Hop! Ga že imam! Povejte mi, gospod: ali ne poznate zdravnika z imenom dr. Deziderij Popp?

— Tistega goljufa? Tistega šarlatana? — Da bi ga le nikdar ne poznal. Gorje pacientu, ki ga on dobi v roko! Ubogega fanta je tri mesece zdravil in namesto da bi mu pomagal, mu je celo poslabšal bolezen.

— Biti mora brezvesten človek.

— Navaden mazač! — Čudim se, da ga trpijo med zdravniki. Ako bi bilo od mene odvisno, bi mu odvzel diplomu in mu prepovedal nadaljno zdravljenje. . .

— Kaj pa imate proti njemu?

— Pomislite, gospod! Ta šarlatan je z hipnozo zdravil bolnike. Celu tuberkulozne.

Tuzar po tej izpovedi starega gospoda ni mogel prikriti iznenadenja. Nehote je zakričal. . .

Kaj je? Ali se slabo počutite?

— Ne, ne! Nič mi ni. . . Torej s hipnozo zdravi?

— Ob neki priliki sem ga našel, ko je Elijo uspaval. . . Trdo sem ga obdelal, narko se je izgovarjal, da sugestija presega tudi najboljše zdravilo. . . Se razume, da sva ga odslovila. . . Kaj pa imate vi z dr. Poppom?

— Na želodec sem bolan in priporočili so mi ga.

— Poslušajte mene: ako vam je do življenja, ognite se ga! . . .

— Najlepša hvala! Zelo sem vesel, da sem slučajno na vas naletel. . . Dalje pa vas ne bom motil. Grem. . .

In detektiv je hitel naravnost na stanovanje redarnega kapetana v Damjaničevi ulici.

— G. kapetan, javljam vam, da vam v treh dneh izročim morilca Nikolaja Berenyi! . . .

VIII.

Pohipnotična sugestija.

Tuzar sicer ni bil upeljan v skrivnosti hipnoze, vedel pa je, da igra v kriminalistiki veliko vlogo. Potom hipnoze je bilo storjenih mnogo zločinov, ne da bi pravi povzročitelj zločina prišel v roke pravice. Hipnotizer se čuti varnega, ker ve, da ga njegov medij nikdar ne more izdati. O tem je že slišal, da hipnotizer nekaterim medijem vsili svojo lastno voljo in česar sam ne more izvršiti, to izvrši medij s čudovito energijo, veliko previdnostjo, brez duševne vznemirjenosti. Izjava Kolomana Bergerja je torej pojasnila ves zločin. Dr. Popp kot hipnotizer je bil povzročitelj, Elija Berger pa slepo orodje. Le tako se da razložiti dejstvo, da grbavec ni poznal svoje žrtve, nikaki interesi ga niso navezovali na njega, torej ni čutil do njega niti jeze, niti sovraštva, in ga je vseeno umoril. Tuzar ni mislil z umom psihiaterja; zaključke je izvajal iz podatkov izsledovanja. Z izjavo Kolomana Bergerja se je naenkrat razpršil skrivnostni mrak, v katerem ni mogel najti prave smeri vključ tehtnim dokazom. . . Natančno je obračunal o vsakem koraku in ko je s pripovedovanjem končal, mu je kapetan, ki je vodil vso preiskavo, v znak priznanja stisnil roko.

— V roke ste mi dali ključ skrivnice. . . Reči moram, da ste izvršili krasno delo! Lahko ste ponosni. . . Ne mislite, da sem jaz lenaril, med tem ko ste vi z vso močjo vneto delali. . . Skupil sem vse podatke o prejšnjem življenju Gide Berenyija. Res, da nisem imel velikega uspeha. Nedvomno je, da je Berenyi lahkomišeln lenuh. Razsipnost, sijajno ženino življenje sta ga tako daleč dovedla, da je mogel zadostiti le najnujnejšim potrebam, splošno pa je poštenomisleč in dobrušen človek.

— Tudi na mene je naredil utis, da je pri umoru brata nedolžen.

— Zaslisal sem sestanovalec in sosede. Javna tajnost je, da ga žena vara z dr. Deziderjem Popp. Stara resnica je, da je vedno mož tisti, ki dozna ženino nezvestobo. Imel ga je za dobrega prijatelja, tembolj, ker mu je Deziderij Popp z večjimi in manjšimi svotami pomagal iz denarnih zadreg. Slutil sem, da je zelenooki zdravnik nekako sodeloval pri drami, ki se je odigrala v »Belem krokarju«. Seveda sem le v temi tipal. Nisem našel nobenega podatka, na podlagi katerega bi lahko postopal zoper dr. Deziderija Popp. . . Sedaj pa mi je vse jasno. . . Ko da slišim, kako kuha za Berenyijevim hrptom s tisto hudobno ženo skrivaj načrt za umor.

Če se Nikolaj Berenyi izseli iz tega sveta, podeduje vso posest Gida. Polno bo denarja in brezskrbno, veselo življenje se zopet začne. Verjetno je, da je idejo sprožila Berenyijeva žena, ljubimec pa je z vražjo pretkanostjo delal na to, da se načrt izvede. Velik umetnik je v hipnozi, dasi jo neka ministrska naredba strogo prepoveduje. . . V Eliji Berger je našel izvršnega medij. Ta svetlooki možiček z bledim obrazom, oglati glavo, štrlečimi ustnimi kostmi, je na prvi pogled vzbudil zanimanje izvežbanega hipnotizerja. Jaz se tudi razumem na hipnozo; med znanci sem često uspaval kak medij in sem s poizkusi vzbudil občudovanje. . . Grbavčeve svetle oči vedno migljajo, kar zapazimo le na ljudeh, ki niso dostopni le za hipnozo, marveč je pri njih uspešna tudi takozvana pohipnotična sugestija. Hipnotizer ga uspava; mu ukaže, da čez en, dva dni na gotovem kraju umori gotovega človeka. Predpiše mu, kako naj izvrši umor in mu prepove, da bi svoj čin izdal. . . Potem bolnika vzbudi. Ta žalostno odide, ne da bi sploh slutil, kaj se je z njim zgodilo. Čuti, da je žalosten in potr, ne ve pa, zakaj? Izredno je nervozen, in šele potem postane zopet miren, ko je izvršil zločin, kakor mu je bilo ukazano. Bedeči človek je po zločinu nemiren, oni pa, ki je izvršil zločin pod vplivom pohipnotične sugestije, je po zločinu čudovito miren, ker je zadostil hipnotizerjevemu ukazu in se rešil sugestije. In kako spretno, kako previdno je izvršil umor! . . . Glede na doktorjevo pismo je odrekel vsako pojasnilo, ker ga ni smel izdati. . . Ali sedaj razumete, zakaj je bil grbavec tako miren, ko je poslušal strašno obdolžitve? . . . V bedečem stanju ne ve nič o tem, da je moril, kakor oni, ki ima ponoči grozne sanje in je do